

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش قرآن

پایه هشتم
دوره اول متوسطه

این کتاب همراه با
لوح فشرده قرآن دانش آموز است.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تالیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

نام کتاب: آموزش قرآن پایه هشتم دوره اول متوجهه - ۱۲۶

مؤلفان: یونس باقری، سیدمهدی سیف، سیدهادی محدث، سیدمحمدحسین میرباقری و مسعود وکیل

ویراستار: امید مجده

آماده‌سازی: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

با همکاری مرکز طبع و نشر قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران

نظارت برچاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی-ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش(شهید موسوی)

تلفن: ۰۹۰۳۸۸۳۱۶۱، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت: www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ: سید احمد حسینی

مدیر هنری: مجید ذاکری یونسی

طرح گرافیک و صفحه‌آرا: مریم کیوان

طرح جلد: گل و مرغ: علی رضا آقامیری

حروفچین: زهرا ایمانی نصر، سیده‌فاطمه محسنی

مصحح: حسین چراغی، رضا جعفری

امور آماده‌سازی خبر: زینت بهشتی شیرازی

امور فنی رایانه‌ای: احمد رضا امینی، سیده شیوا شیخ‌الاسلامی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران: کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن: ۰۹۰۸۵۱۶۱ - ۰۹۹۸۵۱۶۰، دورنگار: ۳۷۵۱۵ - ۱۳۹

چاپخانه: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۳

حق چاپ محفوظ است.

ISBN 978-964-05-2356-8

شابک ۸-۰۵-۲۳۵۶-۹۶۴-۹۷۸

قرآن کتاب انسان سازی است.
امام خمینی

فهرست

هفتم

پیشگفتار درس اول

جلسه اول : سوره مؤمنون (صفحات ۳۴۲ و ۳۴۳ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۱۲

جلسه دوم : سوره نور (صفحه ۳۵۵ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، نامه‌ای از یک پدر به فرزند ۱۶

درس دوم

جلسه اول : سوره فرقان (صفحات ۳۵۹ و ۳۶۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۲۰

جلسه دوم : ادامه سوره فرقان (صفحه ۳۶۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، رسانه‌های قرآنی ۲۵

درس سوم

جلسه اول : سوره شعراء (صفحات ۳۶۷ و ۳۶۸ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۳۰

جلسه دوم : ادامه سوره شعراء (صفحه ۳۷۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، خدایا من و پدر و مادرم را بخشای! ۳۵

درس چهارم

جلسه اول : سوره نمل (صفحات ۳۷۷ و ۳۷۸ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۴۰

جلسه دوم : ادامه سوره نمل (صفحه ۳۸۲ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، انس با قرآن کریم ۴۵

درس پنجم

جلسه اول : سوره قصص (صفحات ۳۸۵ و ۳۸۶ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۵۰

جلسه دوم : ادامه سوره قصص (صفحه ۳۹۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، فضیل زنده می‌شود ۵۵

درس ششم

جلسه اول : سوره عنکبوت (صفحات ۳۹۶ و ۳۹۷ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم ۶۰

جلسه دوم : ادامه سوره عنکبوت (صفحه ۴۰۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، جایگاه زن در قرآن ۶۴

درس هفتم

- ۶۸ جلسه اول : سوره روم (صفحات ۴۰۵ و ۴۰۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۷۳ جلسه دوم : سوره لقمان (صفحه ۴۱۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،
چگونه مسلمان شدم؟

درس هشتم

- ۷۸ جلسه اول : سوره احزاب (صفحات ۴۱۸ و ۴۱۹ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۸۲ جلسه دوم : ادامه سوره احزاب (صفحه ۴۲۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم،
شهریار پرهیزگار

درس نهم

- ۸۶ جلسه اول : سوره سبأ (صفحات ۴۲۸ و ۴۲۹ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۹۰ جلسه دوم : سوره فاطر (صفحه ۴۳۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، قرآن بخوان

درس دهم

- ۹۴ جلسه اول : سوره یس (صفحات ۴۴۰ و ۴۴۱ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۹۸ جلسه دوم : سوره صافات (صفحه ۴۵۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، تفسیر نمونه

درس یازدهم

- ۱۰۴ جلسه اول : سوره «ص» (صفحات ۴۵۳ و ۴۵۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۱۰۸ جلسه دوم : سوره زمر (صفحه ۴۶۰ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، پرواز به سوی
آسمان

درس دوازدهم

- ۱۱۲ جلسه اول : سوره غافر (صفحات ۴۶۷ و ۴۶۸ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم
- ۱۱۶ جلسه دوم : ادامه سوره غافر (صفحه ۴۷۴ قرآن کریم)، آموزش مفاهیم، راز
سرانگشتان

نیایش

- ۱۲۰ دعای ختم قرآن از امام علی علیه السلام

- ۱۲۱ فهرست کلمات

دانش آموزان عزیز:

همراه این کتاب یک لوح فشرده (DVD) دریافت کرده اید. این لوح حاوی متن کامل قرآن کریم همراه با قرائت ترتیل است.

این کتاب و لوح فشرده قرآن کریم را به خوبی حفظ کرده و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشید.

شایسته است این بسته آموزشی را در کتابخانه خود نگهداری کرده تا هنگام تلاوت قرآن کریم از آن استفاده کنید.

موجب تشکر و امتنان است که با ارسال نظرات خود از طریق صندوق پستی ۱۵۸۵۵/۳۶۳ و یا وبگاه <http://quran-dept.talif.Sch.ir> ما را در اصلاح و تکمیل هرچه بیشتر برنامه آموزش قرآن یاری کنید.

گروه قرآن

دفتر تألیف کتاب‌های درسی ابتدایی و متوسطه نظری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْرَّحْمَنُ أَنزَلَنَا إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلْمِ
 إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

ابراهیم ۱۰

دبيران محترم و اولیای گرامی

قرآن کریم از صدر اسلام تاکنون، محور تمامی علوم و معارف اسلامی بوده است. در طول تاریخ اسلام هرنوع تعلیم و تربیت از قرآن آغاز شده و در کنار آن ادامه یافته است.

اولین آیه سوره مبارکه ابراهیم می فرماید : قرآن از سوی خداوند بزرگ نازل شده است تا پیامبر اکرم (ص) با تعلیم آن، مردم را از تاریکی های جهل و خودخواهی به سوی نور معرفت و هدایت و راه سعادت و یکتاپرستی راهنمایی کند.

قرآن کریم تلاوت آیات، ترکیه و تعلیم کتاب و حکمت را از مهم ترین وظایف و شیوه پیامبر اکرم (ص) می داند. انس با قرآن کریم، قرائت و تلاوت مستمر و روزانه آن، درک معنای عبارات و آیات و تلاش برای ترکیه هرچه بیشتر، به منظور فهم بهتر قرآن و عمل به دستورهای خداوند، همه از ضروری ترین اهداف آموزش قرآن است.

آموزش قرآن، از دیرباز، در آموزش و پرورش به عنوان یک موضوع آموزشی مورد توجه بوده، ولی همیشه این آموزش از آنچه سزاوار آخرین کتاب آسمانی است و از لوازم یک برنامه درسی همه جانبه می باشد، فاصله داشته است. پس از پیروزی انقلاب اسلامی – بحمدالله – برای احیا و اعلای این آموزش، تلاش های زیادی شده که در چند سال اخیر نیز گسترش و عمق بیشتری یافته است؛ از آن جمله، اهداف آموزش قرآن در دوره های مختلف تحصیلی موربد بازنگری قرار گرفته و نسبت به گذشته جامعیت بیشتری پیدا کرده است. همچنین در کتاب آموزش قرائت قرآن – که اولین گام در آشنایی و انس با کتاب الهی است – درک معنا و مفهوم آیات قرآن مورد توجه جدی قرار گرفته است.

از این رو، انتظار می رود شما دیران محتن نیز با جدیت و تلاش لازم، زمینه آموختن، علاقه و انس هرچه بیشتر دانش آموزان را با قرآن کریم فراهم آورید.

در این قسمت نکاتی چند درباره محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن، به اختصار تقدیم می شود. به منظور آشنایی بیشتر به کتاب راهنمای معلم مراجعه کنید.

محتوای دروس و روش تدریس و ارزشیابی آن

کتاب از دوازده درس تشکیل شده است. هر درس طی دو هفته به روش زیر تدریس، تمرین و ارزشیابی می شود.

جلسه اول

الف) آموزش قرائت

- ۱- خواندن در گروه (پیش خوانی آیات) : برای جلسه اول هر درس دو صفحه از قرآن کریم انتخاب شده است. از دانش آموزان می خواهد این آیات را به هر مقداری که می توانند در گروه های دو یا سه نفره برای یکدیگر به آرامی بخوانند. برای این فعالیت حدود پنج دقیقه وقت اختصاص دهید. در حین انجام این فعالیت در میان دانش آموزان حرکت کنید و پرسش های احتمالی آنها را پاسخ دهید.
- ۲- رفع اشکالات : در صورتی که تشخیص دادید برخی اشکالات دانش آموزان در روحانی آیات، مهم است؛ قبل از انجام مرحله بعد، در نهایت اختصار، آن اشکالات را به شکل عمومی برای کلاس توضیح دهید.
- ۳- استماع قرائت آیات : پخش قرائت آیات درس از لوح فشرده یا نوار صوتی و زمزمه دانش آموزان همراه آن. در این قسمت باید صدای دانش آموزان آنقدر بلند باشد که مانع شنیدن قرائت آیات شود.
- ۴- فردخوانی دانش آموزان : پس از پایان مرحله سوم، از تعدادی از دانش آموزان بخواهید که

هر کدام یک سطر را برای کلاس با قرائتی شبیه قرائت پخش شده بخواند. برای این مرحله از تدریس، حدود ۲۵ دقیقه وقت اختصاص دهد.

به این ترتیب، نیمی از وقت هر جلسه (حدود ۴۰ دقیقه) به تدریس و تمرین قرائت اختصاص دارد.

ب) آموزش مفاهیم (درک معنا)

۱- انجام فعالیت‌های یادگیری توسط دانش آموزان : ابتدا خود دانش آموزان در گروه‌های دو با سه نفره، هر فعالیت را مطابق آنچه در کتاب آمده انجام می‌دهند.

۲- خواندن برای کلاس و تصحیح : پس از انجام هر فعالیت توسط گروه‌های دانش آموزان و قبل از انجام فعالیت بعدی، همان فعالیت توسط دانش آموزان به صورت فردی برای کلاس خوانده، تمرین و تصحیح می‌شود.

نیم دیگر وقت هر جلسه به تدریس و تمرین پخش مفاهیم آن جلسه اختصاص دارد.

تذکر مهم : توانایی درک معنای عبارات قرآنی از ترجمه تحت‌اللفظی (کلمه به کلمه توسط خود دانش آموزان) آغاز می‌شود. دیران محترم ضمن پرهیز کامل از دیکته کردن ترجمه به دانش آموزان، باید بر ترجمه تحت‌اللفظی تأکید داشته و از اصرار بر ترجمه روان خودداری کنند. دانش آموزان با توجه به توانایی‌های فردی خود به تدریج به ترجمه روان و زیبا دست می‌یابند. به این ترتیب، مهم ترین و اولین گام اساسی در کسب توانایی فهم قرآن کریم برداشته می‌شود.

ج) ارزشیابی

پس از مطالب هر جلسه، مجموعه فعالیت‌هایی به عنوان «انس با قرآن در خانه» در نظر گرفته شده است. در پایان هر جلسه، دانش آموزان را به انجام این فعالیت‌ها تشویق می‌کنید. در آغاز جلسه بعد، ضمن پرسش و بررسی تکلیف «انس با قرآن در خانه» هر دو پخش قرائت و مفاهیم جلسه قبل ارزشیابی می‌شود.

جلسه دوم

برای آموزش قرائت جلسه دوم هر درس، یک صفحه قرآن کریم و همچنین برای آموزش مفاهیم و انس با قرآن در خانه، فعالیت‌هایی در نظر گرفته شده که به همان روش جلسه اول تدریس، تمرین و ارزشیابی می‌شود.

شناخت قرآن

در پایان هر درس، بخشی برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم آمده است. این صفحه حاوی مطالب جذابی درباره قرآن کریم و گاهی نیز شامل داستان‌ها و موضوعات تربیتی درباره آیات آن درس است. دبیر محترم با توجه به شرایط کلاس و میزان توانایی دانش‌آموzan در دو بخش اصلی آموزش قرآن، یعنی قرائت و مفاهیم، می‌تواند به مطالب این بخش نیز پردازد. بدیهی است که این بخش نباید وقت قابل توجهی از کلاس را به خود اختصاص دهد، حتی در صورت تشخیص دبیر محترم، می‌توان مطالعه آن را به خود دانش‌آموzan واگذار کرد.

ارزشیابی پایانی

علاوه بر ارزشیابی‌های مستمر که در هر جلسه به عمل می‌آید، مطابق آین نامه‌های مربوط، در طی سال در دو نوبت از همه دروس و از جمله درس قرآن، ارزشیابی پایانی به عمل می‌آید. در هر دو نوبت، نیمی از نمره به قرائت (شفاهی) و نیم دیگر به مفاهیم (کتبی) اختصاص دارد.

سخنی با دانش آموزان عزیز

دانش آموزان عزیز، سلام گرم مارا پذیرا باشید، ورود شما را به سال هشتم تحصیلی خوشامد می گوییم. اهداف، چارچوب و روش های آموزشی این کتاب مانند کتاب سال قبل است. سعی کنید در کلاس و خارج از کلاس، فعالیت های آموزشی را با جدیت و نظم انجام دهید تا ضمن ارتقاء شایستگی ها و مهارت های قرآنی خود، هرچه بیشتر با قرآن مأنس شوید.

هر درس این کتاب از بخش های مختلفی تشکیل شده که توضیح مختصر آنها به شرح زیر است :

۱- قرائت آیات :

اولین بخش هر درس، قرائت آیات است. در این بخش، سعی بر آن است که با تمرین قرائت آیات، توانایی و مهارت شما در قرائت قرآن بیشتر شود تا بتوانید قرآن را صحیح تر و روان تر و زیباتر بخوانید. لوح فشرده (DVD) شامل متن قرآن کریم و قرائت آیات نیز در اختیار شما قرار دارد تا با گوش کردن به آن، از صوت زیبای قرآن لذت ببرید و بر مهارت خود در قرائت قرآن بیفزایید.

۲- درک معنا :

همچون سال قبل در هر جلسه پس از تمرین قرائت، فعالیت هایی برای آموزش درک معنای قرآن ارائه شده است. این بخش در کلاس درس، در گروه های دو نفره دانش آموزان و زیرنظر و با هدایت دیپر محترم انجام می شود.

۳- انس با قرآن در خانه :

این تمرین را به طور مرتب و با علاقه انجام دهید تا باری خدا به تدریج ضمن انس با قرآن کریم بر مهارت خود در قرائت قرآن و فهم معنای عبارات قرآنی بیفزایید.

۴- آشنایی با قرآن و قرآن دوستان :

مسلمانان، از زمان ییامبر(ص) تاکنون همیشه به قرآن عشق و علاقه خاصی داشته اند و هر کسی سعی کرده به شکلی در قالب شعر، هنر، نوشتن کتاب های لغت، تفسیر و ... این علاقه را نشان دهد. در این بخش از کتاب، برای شما مطالب گوناگون و جالبی که نشان دهنده عظمت قرآن و علاقه مسلمانان و حتی غیر مسلمانان به قرآن است، ارائه شده است.

مؤلفان کتاب برای شما توفیق و انس بیشتر با قرآن کریم را آرزو دارند.

درس اول

جلسه اول : سوره مؤمنون

فرانز در کرد

این درس را در کدهای دویاسه نموده ارامی بهای یکدیگر بخواهند.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ۝ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَشِعُونَ ۝
 وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ الْلَّغْوِ مُعْرِضُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكْوَةِ
 فَاعْلَمُونَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَفِظُونَ ۝ إِلَّا عَلَىٰ
 أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ۝
 فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ۝ وَالَّذِينَ
 هُمْ لِأَمْنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُوتَ ۝ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ
 صَلَوةِهِمْ يُحَافِظُونَ ۝ أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ۝ الَّذِينَ
 يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَلِدُونَ ۝ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ
 مِنْ سُلْلَةٍ مِنْ طِينٍ ۝ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۝
 ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا
 الْمُضْغَةَ عِظَلَمًا فَكَسَوْنَا الْعِظَلَمَ لَهُمَا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خَلْقًا
 إِخْرَاجًا فَتَبَارَكَ اللّٰهُ أَحْسَنُ الْخَلِقَيْنَ ۝ ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ
 لَمْ يَتَّقْتُونَ ۝ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبَعَثُونَ ۝ وَلَقَدْ
 خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ۝

وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدْرٍ فَاسْكَنَنَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابِ
 بِهِ لَقَادِرُونَ ١٨ فَانْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِنْ نَخْلٍ وَأَعْنَابٍ
 لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ١٩ وَشَجَرَةٌ تَخْرُجُ
 مِنْ طُورِ سِينَاءَ تَبْدُءُ بِالدُّهْنِ وَصِبْغٍ لِلأَكْلِينَ ٢٠ وَإِنَّ
 لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لِعِبْرَةٍ نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ
 كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ٢١ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلَكِ تُحَمَّلُونَ ٢٢
 وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَقُولُ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ
 مِنْ إِلَهٍ غَيْرِهِ أَفَلَا تَتَقَوَّنَ ٢٣ فَقَالَ الْمَلَوْا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
 قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ
 شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهِذَا فِي عَابَائِنَا الْأَوَّلِينَ
 إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّىٰ حَيْنٍ ٢٤
 ٢٥ قَالَ رَبِّ انْصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ فَأَوْحَيَنَا إِلَيْهِ أَنِ اصْنَعْ
 الْفُلَكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيَنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنْورُ فَاسْلُكْ
 فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَامَنَ سَبَقَ عَلَيْهِ القَوْلُ
 مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطِبِنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغَرَّقُونَ ٢٦

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

- جدول زیر را با استفاده از کلمات داده شده، کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

زکات ، فروتن ، انجام دهنده ، بیهوده

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
روی گردان	مُعْرِضٌ	۴	رستگار شد (شدند)	أَفْلَحَ	۱
...	زَكَاةٌ	۵	...	خَاشِعٌ	۲
...	فَاعِلٌ	۶	....، سخن و کار بیهوده	لَغُو	۳

فعالیت دوم

- این ترکیب‌ها و عبارات را معنا کنید.

۱- قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ : فِي صَلَاتِهِمْ :

۲- عَنِ اللَّغْوِ : لِرَزْكَوَةٍ :

۱- قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ :

۲- عَنِ اللَّغْوِ :

نکته: گاهی کلمه‌ای که در یک عبارت قرآنی به صورت جمع آمده، بهتر است در فارسی مفرد معنا شود؛

مانند: فِي صَلَاتِهِمْ خُشِعُونَ در نمازشان خاشع (فروتن) هستند.

این دو عبارت را معنا کنید.

تمرین

۱- وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

۱- عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

و ... ... هستند. ... ... هستند.

۱- قرآن کریم در آیات بسیاری در کار اقامه نماز، ما را به پرداخت زکات فرمان داده است. زکات یعنی پرداخت بخشی از مال در اموری که مشخص شده است، به ویژه کمک به نیازمندان.

- الف**- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۴۲ تا ۳۴۹ قرآن کریم را بخوانید.
- ب**- ترجمه آیات ۱ تا ۵ سوره مؤمنون را کامل کنید. خوب است این آیات را حفظ کنیم و همیشه در زندگی به آنها توجه داشته، تا رستگار شویم.

۱- **قَدْ أَفَلَحَ الْمُؤْمِنُونَ :** ... ...

۲- **الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَشِعُونَ :** ... ... هستند.

۳- **وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ :** ... ...

۴- **وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّكْوَةِ فَلِعَلُونَ ...**

و ... ... زکات می دهند^۱.

۵- **وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَفِظُونَ**

و ... ... پاکدامن هستند.

ج- از صفحه ۳۴۹ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۴۹ قرآن کریم دو عبارت بسیار شبیه به هم آمده است که از دعاهای قرآنی هستند. کی از آنها را نوشته و معنا کنید. سعی کنید این دعای زیبای قرآنی را حفظ کرده و در قنوت نماز بخوانید.

متن:

پیام قرآنی

ترجمه:

- ۱- همان طور که ملاحظه می کنید بهتر است گاهی کلمه ای را که فعل نیست به صورت فعل معنا کنیم؛ مانند:
- لِلرَّكْوَةِ فَاعْلُونَ : برای زکات انجام دهنده هستند. ← زکات (را) می دهند.

آتَاهُمْ رَبُّهُمْ فِي هَذِهِ الْأَرْضِ مَا سَعَى إِلَيْهِمْ وَمَا يَنْهَا
وَمَا يَنْهَا بِهِمْ إِنَّمَا يَنْهَا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا يَبْغِعُ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ
وَإِيتَاءِ الزَّكُوْةِ زَيْخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ **٢٧**
لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَرِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ
يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ **٢٨** وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ
كَسَرَابٌ بِقِيعَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمَآنُ مَاءً حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ
شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُ فَوَقَلْهُ حِسَابُهُ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ **٢٩**
أَوْ كَظُلْمَتِ فِي بَحْرِ لُجْجٍ يَغْشِلُهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ
سَحَابٌ ظَلَمَتْ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكُدْ يَرَهَا
وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ **٣٠** الْمَرْتَانَ اللَّهُ
يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّتْ كُلُّ قَدْعَلِمَ
صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِمُ بِمَا يَفْعَلُونَ **٣١** وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ **٣٢** الْمَرْتَانَ اللَّهُ يُزْجِي
سَحَابًا شَمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ شَمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدَقَ يَخْرُجُ مِنْ
خَلْلِهِ وَيُنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرِّ دِيْصِيبُ بِهِ مَنْ
يَشَاءُ وَيَصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقَهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ **٣٣**

آموزش مهارت‌ها

فعالیت اول

- جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به‌خاطر بسپارید.

دانان ، انجام می‌دهند ، دانست

معنا	کلمه	ردیف
...	عَلِيمٌ	۵
...	يَفْعَلُونَ	۶
بازگشت (بازگشتن)	مَصِيرٌ	۷

معنا	کلمه	ردیف
تبیح می‌کند	يُسَبِّحُ	۱
هر کس، کسی که، چه کسی	مَنْ	۲
پرنده، پرندگان	طَيْرٌ	۳
(در اینجا) می‌داند	عَلِيمٌ	۴

فعالیت دوم

- این ترکیب‌ها و عبارات را معنا کنید.

۱- يُسَبِّحُ لَهُ :

۲- مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ :

۳- وَاللَّهُ عَلِيمٌ :

۴- يَمَا يَفْعَلُونَ :

۵- أَرَبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ :

۶- وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ :

۱- بهتر است کلمه «من» در این ترکیب معنا نشود.

الف- خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز درخانه یک صفحه از صفحات ۳۵۰ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این دو آیه شریفه از سوره نور را کامل کنید.

۱- الْمَرْأَةَ أَنَّ اللَّهَ يُسَبِّحُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

آیا ندیدی ..... و ... و ... و ... است؛

۲- وَالْطَّيْرُ صَافِقٌ : و نیز ... که در آسمان پرواز می کنند.

۳- كُلُّ قَدْعَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ : همه این موجودات راه نیایش و تسبيح خود را می دانند.

۴- وَاللَّهُ عَلِمُ بِمَا يَفْعَلُونَ

و ... و ... است ... و ...

۵- وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

و ... و ... و ... و ... است و ... و ... و ... است.

ج- از صفحه ۳۵۳ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- در صفحه ۳۵۳ قرآن کریم خداوند به مردان و زنان مؤمن درباره عفاف و حجاب دستوراتی داده است. آنها

را بیابید و یکی را همراه با ترجمه بنویسید ^۱.

حجاب و عفاف در قرآن

سام قرآنی

متن:

ترجمه:

۱- برای ترجمه برخی از عبارات و کلمات مشکل تر قرآن کریم می توانید از دیبران، والدین و روحانی مسجد محل خود کمک بگیرید. همچنین استفاده از قرآن های دارای ترجمه نیز در این گونه موارد مفید است.

نامه‌ای از یک پدر به فرزند

فرزنندم حسن!

قلب نوجوان مانند زمین، آماده پذیرش هر بذری است.

من در تربیت تو شتاب کردم تا تو به دنبال چیزهایی که دیگران آنها را تجربه کرده و تو را از تجربه دوباره آنها بی‌نیاز ساخته‌اند نروی. فرزندم، من در کردار و رفتار پیشینیان دقت کرده و سرگذشت آنها را مطالعه کردم. قسمت‌های روشن و شیرین زندگی آنها را از دوران تیره و بدیختی آنها شناختم.

من به عنوان پدر، از هر حادثه‌ای که در گذشته پیش آمده است، آنها بی را که زیبا و شیرین بوده است برای تو انتخاب کردم مانند هر پدر مهربانی که نیکی‌ها و خوبی‌ها را برای فرزندش می‌پسندد. من نیز خواستم تو را با آن خوبی‌ها تربیت کنم.

فرزنندم! تو در آغاز زندگی هستی. نفسی پاک و سالم داری. پس! در آغاز راه و در اول تربیت تصمیم گرفتم کتاب خدای توانا و بزرگ یعنی قرآن کریم را همراه با تفسیر آیات آن به تو بیاموزم و قوانین اسلام و احکام حلال و حرام را به تو تعلیم دهم و به چیزی دیگر نپردازم.

پدرت

علی بن ابیطالب^۱

آیا شما می‌توانید بگویید چرا امام علی علیه السلام تربیت فرزند خود را از آموزش قرآن شروع کرده است؟

^۱- بخشی از نامه امیر المؤمنین حضرت علی (ع) به فرزندشان امام حسن مجتبی (ع) در کتاب نهج البلاغه، نامه ۳۱.

این درس را در کمکهای دویاسه نموده ارامی بکمک بخواند.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَاءُوكُمْ لَمْ يَذْهَبُوا حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا اسْتَأْذَنُوكُمْ بِعِصْمٍ شَاءُوكُمْ فَأَذِنْ لِمَنْ شَاءَتْ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦١﴾ لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ يَبْنَكُمْ كَدُعَاءَ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَادِأً فَلَيَحْذِرُ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٢﴾ إِلَّا أَنَّمَا مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيُنَبَّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

سوره الفرقان

۷۷

تعداد

آيات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَىٰ عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ﴿١﴾ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَّرَهُ تَقْدِيرًا ﴿٢﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ
وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ
مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ﴿٢﴾ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْلُكٌ افْتَرَاهُ وَأَعْانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ مُّعَذَّبُونَ
فَقَدْ جَاءُوكُمْ ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٣﴾ وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ
أَكَتَّبُهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤﴾ قُلْ أَنْزَلَهُ
الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٥﴾ وَقَالُوا مَا لِهُذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي
فِي الْأَسَاقِقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيرًا
أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا
وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رُجُلًا مَسْحُورًا ﴿٧﴾ أَنْظُرْ
كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلَّوْا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا
تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّتٍ ﴿٩﴾
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ﴿١٠﴾ بَلْ
كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدُنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١١﴾

تلفظ حروف خاص

در سال گذشته با تلفظ صحیح حروف خاص عربی آشنا شدیم. برای کسب مهارت بیشتر در تلفظ این حروف به تمرين بیشتری نیاز است. برای این منظور، تلفظ صحیح این حروف در چند درس به طور فشرده یادآوری و تمرين می شود.

یادآوری و تمرين تلفظ سه حرف «ث ، ص ، ط»

«ث» به صورت نوک زبانی و با قرار دادن زبان بین دندان تلفظ می شود؛ مانند :

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ

الْهُكْمُ الشَّكَاثُرُ

«ص» به صورت درشت و پر و با تکیه بر گلو تلفظ می شود؛ مانند :

حَمَّ عَلَى الصَّلْوَةِ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

اللَّهُ الصَّمَدُ

«ط» نیز به صورت درشت و پر و با تکیه بر گلو تلفظ می شود؛ مانند :

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این سه حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش معاشر

فعالیت اول

- جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

قرآن، جهانیان، فرزند، همتا، فروفرستاد

ردیف	کلمه	معنا	ردیف	کلمه	معنا
۱	نَزَّلَ	نازل کرد، ...	۲	فُرْقَانٌ	وسیله تشخیص حق از باطل، یکی از نام‌های ...
۳	يَكُونُ	می‌باشد	۴	عَالَمٰيْنَ	....، مردم
۵	نَذِيرٌ	هشدار دهنده	۶	وَلَدٌ	...
۷	شَرِيكٌ	شریک، ...	۸	قَدْرٌ	اندازه‌گیری کرد

فعالیت دوم

- این ترکیب‌ها و عبارات را معنا کنید.

- ۱- **نَزَّلَ الْفُرْقَانَ:** عَلَى عَبْدِهِ: ۲- **شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ:** كُلَّ شَيْءٍ: ۳- **للعلَّميَّةِ:** فَقَدَرَهُ: ۴- **كُلَّ شَيْءٍ:** عَلَى عَبْدِهِ:

- همان‌طور که می‌دانید (ل) یعنی «برای»؛ هرگاه این حرف قبل از فعل مضارع باید به صورت «تا» معنا می‌شود و تغییر جزئی در معنای فعل ایجاد می‌شود؛ مانند:

ل + يَكُونُ (می‌باشد) ← لِيَكُونَ : تا باشد

اینک ترجمه این ترکیب‌ها را کامل کنید.

لِيَعْلَمَ : تا بداند	←	يَعْلَمُ (می‌داند)
لِيَعْلَمُوا : تا ...	←	يَعْلَمُونَ (...)
لِيَعْقِلُوا :	←	يَعْقِلُونَ (...)
لِتُؤْمِنُوا :	←	تُؤْمِنُونَ (ایمان می‌آورید)

انس با قرآن در خانه

- الف - خواندن روزانه قرآن کریم: هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۵۶ تا ۲۶۱ قرآن کریم را بخوانید.
- ب - ترجمه دو آیه اول سوره فرقان را کامل کنید.

۱- تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ

پر خیر است ... ... را ... ...

۲- لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا

... ...

۳- الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

... ... و ...

۴- وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ

و ندارد ... و نیست ... ...

۵- وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا

و ... ... را پس ... را به طور دقیق و کامل.

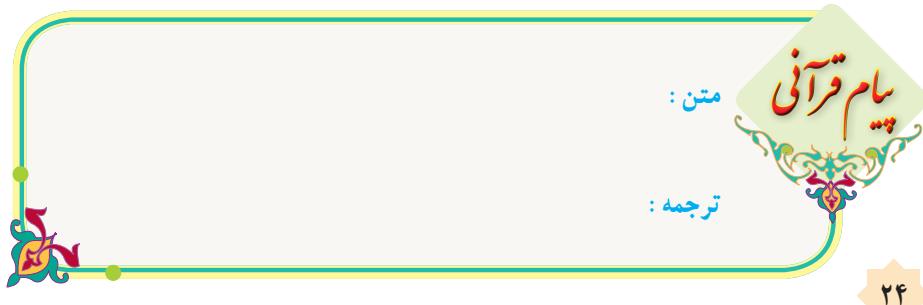
ج - از صفحه ۳۵۶ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د - در صفحه ۳۵۶ قرآن کریم چند پیام کوتاه و بر معنای قرآن آمده است. در دوره ابتدایی نیز با این پیام‌ها آشنا شده‌اید. یکی از آنها را همراه با معنا بنویسید.

متن:

پام قرآنی

ترجمه:

ام تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا
كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ
الظِّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلَنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا
﴿٤٥﴾ ثُمَّ قَبَضَنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿٤٦﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ
لَكُمُ الَّيْلَ لِبَاسًا وَ النَّوْمَ سُبَاتًا وَ جَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا
وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ وَ أَنْزَلَنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٧﴾ لِنُنْحِيَ بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا وَ نُسْقِيهِ
مِمَّا خَلَقْنَا آنَعَامًا وَ أَنَاسِيَ كَثِيرًا ﴿٤٨﴾ وَ لَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ
لِيَذَكَّرُوا فَإِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٤٩﴾ وَ لَوْ شِئْنَا
لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرِيَّةٍ نَذِيرًا ﴿٥٠﴾ فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ
وَ جَاهِدُهُمْ بِهِ جِهادًا كَبِيرًا ﴿٥١﴾ وَهُوَ الَّذِي مَرَحَ الْبَحْرَيْنِ
هُذَا عَذْبُ فُرَاتٍ وَ هُذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَ جَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا
وَ حِجَرًا مَحْجُورًا ﴿٥٢﴾ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ
نَسَبًا وَ صِهْرًا وَ كَانَ رَبِّكَ قَدِيرًا ﴿٥٣﴾ وَ يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَ لَا يَضُرُّهُمْ وَ كَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ ظَهِيرًا ﴿٥٤﴾

آموزش معانی اسم

فعالیت اول

- جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

بشارت ، آب ، پوشش ، قرارداد ، خواب

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
بادها، جمع ریح	ریاح	۶	...	جعل	۱
بشارت دهنده، ...	بُشر، بُشري	۷	لباس، ...	لباس	۲
...	ماء	۸	...	نَوْمٌ	۳
پاک، پاک کننده	ظهور	۹	آرامش و استراحت	سُبات	۴
			فرستاد	أَرْسَلَ	۵

فعالیت دوم

- این ترکیب‌ها و عبارات را معنا کنید.

۱- وَهُوَ الَّذِي : جَعَلَ لَكُمْ

۲- الَّيْلَ لِبَاسًا : وَ النَّوْمَ سُباتًا

۳- وَ جَعَلَ النَّهَارَ : أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا

۴- وَ أَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ : مَاءً طَهُورًا

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۶۶ تا ۳۶۲ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این دو آیه شرifeه از سوره فرقان را کامل کنید.

۱- وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْيَلَى بِإِلَاسًا

و ... ... را ...

۲- وَالنَّوْمَ سُبَاتًا : و ... را (برای) ...

۳- وَجَعَلَ الظَّهَارَ نُشُورًا

و ... ... را (برای) تلاش و زندگی .

۴- وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ

و ... ... را ... ، پیش از رحمت خود (باران)

۵- وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاً طَهُورًا

و ... ...

ج- از صفحه ۳۶۶ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی را انتخاب و معنا کنید.

د- در دو صفحه آخر سوره فرقان، خداوند ویژگی های بندگان خوب خود را بر شمرده است. آخرین ویژگی ایشان آن است که از خدا می خواهند تا آنها را نمونه، الگو، پیشوای امام برای متقین قرار دهد. به نظر شما کسی که چنین درخواستی از خدا دارد، باید دوران نوجوانی خود را چگونه بگذراند؟

وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

فرقان ۷۴

(پروردگارا) ما را برای اهل تقوا امام و الگو قرار ده.

پام قرآنی

رسانه‌های قرآنی در جمهوری اسلامی ایران

شناسن

پس از پیروزی انقلاب اسلامی،
به دلیل درخواست‌های مکرر قرآن دوستان و قرآن بیرون‌هان،
رسانه‌های متنوع قرآنی در کشور ایجاد شده و رشد خوبی
داشته است. برای آشنایی و استفاده شما داش آموزان عزیز
برخی از این رسانه‌ها معرفی می‌شود.

الف) شبکه قرآن صدای جمهوری اسلامی

- برنامه‌های رادیو قرآن به صورت شبانه‌روزی نوای
ملکوتی قرآن را در فضای کشور طین انداز می‌کند. برنامه‌های رادیو قرآن در شبانه‌روز عبارت است از :
- ۱- تلاوت فاریان مشهور جهان اسلام به ویژه کشور ایران و مصر که به صورت ترتیل و تحقیق پخش می‌شود.
  - ۲- دروس آموزشی قرائت، تجوید و تفسیر
  - ۳- مسابقات قرآنی
  - ۴- طرح مطالع علوم و دانستنی‌های قرآنی
  - ۵- پاسخ به سوالات شنوندگان
  - ۶- با حافظان وحی، برنامه‌ای در جهت آموزش و ترغیب و تشویق به حفظ قرآن کریم
  - ۷- اخبار قرآنی

۸- مناجات، هم‌خوانی و مدیحه‌سرایی و ددها برنامه‌های قرآنی متنوع دیگر

برنامه‌های رادیو قرآن را بر روی دو موج رادیویی در داخل و خارج از کشور می‌توان دریافت کرد:
موج AM ۵۸۵ ردیف کیلوهertz و موج FM ۱۰۰ مگاهرتز

نشانی بست الکترونیکی رادیو قرآن ir.Radioquran@irib.

تلفن گویای شبکه قرآن ۰۱۱۴ ۲۷۸۶۰

سامانه پیامکی شبکه قرآن ۰۱۰۰ ۳۰۰۰۰

مکاتبه از طریق صندوق پستی ۰۵۴۶۳ ۱۹۳۹۵

با کمک دییر محترم قرآن، برای دقایقی در کلاس به برنامه رادیو
قرآن گوش کنید.

ب) وبگاه قرآنی

در سال‌های اخیر فضای مجازی، شبکه‌های اطلاع‌رسانی و سایت‌های مختلف فرهنگی و خبری گسترش زیادی یافته است. برخی از مؤسسات دولتی و نهادهای مردمی نیز با احساس علاقه و مسئولیت با استفاده از امکانات ارتباطی جدید اقدام به ارائه خدمات ارزشمندی درباره قرآن نموده‌اند. در این قسمت برخی از این وبگاه‌ها جهت استفاده دانش آموزان عزیز معرفی می‌شود.

معرفی برخی از سایت‌های مفید و کاربردی در موضوع قرآن کریم

www.maarefquran.com	مرکز فرهنگ و معارف قرآن
www.askquran.ir	پرسمان قرآن
www.rasekhoon.net	راسخون
www.tebyan.net	تبیان
www.tanzil.net	تنزیل
www.bonyad-qoran.com	بنیاد قرآن و عترت
www.samenquran.ir	آموزش قرآن ثامن الائمه

الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسْ�الَتِ اللَّهِ

کسانی که پیام‌های خدا را ابلاغ می‌کنند

وَ يَخْشُونَهُ وَ لَا يَخْشُونَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهُ

واز او می‌ترسند و از هیچ کس جز خدا بیم ندارند

وَ كَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا

و خدا برای حسابرسی کفایت می‌کند.

درس سوم

جلسه اول : سوره شعراء

این درس را در کوههای دیسا نزدیک آرامی باید یادگیری و یادداشتن.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

طسَمْ ۝ تِلَّكَ ءاِيَتُ الْكِتَبِ الْمُبِينِ ۝ لَعَلَّكَ بَاخْعُ
نَفَسَكَ أَلَا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ۝ إِنَّنَّا نُنَزِّلُ عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِءَيْةَ
فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا خَضِيعِينَ ۝ وَمَا يَأْتِيهِم مِّن ذِكْرٍ مِّنَ الرَّحْمَنِ
مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ۝ فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءً مَا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهِزُونَ ۝ أَوْلَمْ يَرَوُا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ
زَوْجٍ كَرِيمٍ ۝ إِنَّ فِي ذَلِّكَ لَآيَةً ۝ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ۝
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ۝ وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَىٰ أَنِ ائْتِ
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝ قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ ۝ قَالَ رَبِّي إِنِّي
أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ۝ وَيَضْيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي
فَارْسِلْ إِلَى هَرُونَ ۝ وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبِهِ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ۝
قَالَ كَلَّا فَاذْهَبَا بِإِيمَانِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ۝ فَأَتَيْنَا فِرْعَوْنَ
فَقَوْلًا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ أَنَّا أَرْسَلْنَا مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيَدًا وَلَيَشَتَّ فِينَا مِنْ عُمُرِكَ سِنِينَ ۝
وَفَعَلْتَ فَعَلَّتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ۝

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَآتَا مِنَ الصَّالِيْنَ ٢٠ فَفَرَرُتْ مِنْكُمْ لَمَّا
 خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِرَبِّ حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ٢١
 وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمْنَهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَدَتْ بَنَى إِسْرَاءِيلَ ٢٢ قَالَ فِرْعَوْنُ
 وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ٢٣ قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
 إِنْ كُنْتُ مُوقِنِيْنَ ٢٤ قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْتَعِمُونَ ٢٥ قَالَ
 رَبِّكُمْ وَرَبِّ ابْيَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ٢٦ قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الدَّىْنَ أُرْسَلَ
 إِلَيْكُمْ لِمَجْنُونٌ ٢٧ قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ
 كُنْتُ تَعْقِلُونَ ٢٨ قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ مِنَ
 الْمَسْجُونِيْنَ ٢٩ قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُبِيْنٍ ٣٠ قَالَ فَلَتِ
 بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّدِيقِيْنَ ٣١ فَالْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعبَانٌ
 مُبِيْنٌ ٣٢ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِيْنَ ٣٣ قَالَ لِلْمَلَأِ
 حَوْلَهُ إِنَّ هَذَا سَاحِرٌ عَلِيْمٌ ٣٤ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ
 بِسِرْحِرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ٣٥ قَالُوا أَرْجِهُ وَأَخْاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ
 حِشَرِيْنَ ٣٦ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَحَّارٍ عَلِيْمٍ ٣٧ فَجَمِعَ السَّحَّارُ
 لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ ٣٨ وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مجْتَمِعُونَ

تلفظ حروف خاص

يادآوری و تمرین تلفظ دو حرف «ح ، ع»

«ح» به صورت غلیظ و از ته گلو تلفظ می شود؛ مانند :

الْحَمْدُ لِلّٰهِ

الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

سُبْحَانَ اللَّهِ

«ع» نیز به صورت غلیظ و از ته گلو تلفظ می شود؛ مانند :

حَمَّ عَلَى الصَّلْوَةِ

رَبِّ الْعَلَمِينَ

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

بار دیگر با گوش دادن به قرائت آیات درس، به تلفظ صحیح این دو حرف بیشتر دقت کنید.

آموزش مفاهیم

فعالیت اول

- جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

نبود ، آیا ، رویاندیم

معنا	کلمه	ردیف
نوع، گونه	زوج	۴
نه، نیست	ما	۵
ما کان ، ...، نیست	ما کان	۶

معنا	کلمه	ردیف
...	آ	۱
چقدر، چه بسیار	کم	۲
...	آنبتنا	۳

فعالیت دوم

- این ترکیب‌ها و عبارات را معنا کنید.

۱- مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ :

۲- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَأْيَةً :

۱- کم‌آنبتنا :

۲- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَأْيَةً :

دو نکته :

۱- گاهی فعل مفرد با توجه به سایر اجزاءی جمله به صورت جمع معنا می‌شود؛ مانند:

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ : پس سجده کردند فرشتگان

۲- معمولاً در جمله‌هایی که با «إن» شروع می‌شود حرف تأکید «أَ» نیز می‌آید؛ اما لازم نیست در فارسی

این حرف را نیز معنا کنیم. مانند:

إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ : قطعاً خدا نسبت به مردم بسیار دلسوز و مهربان است.

این عبارات را معنا کنید.

تمرين

۱- وَ مَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ : و ..... بیشتر آنها

۲- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَأْيَةً : .....

- الف-** خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۶۷ تا ۳۷۱ قرآن کریم را بخوانید.
- ب-** ترجمه این آیات از سوره شعراء را کامل کنید.

۱- أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ

و ... نگاه و دقت نکردند به ...

۲- كَمَ أَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

..... گیاه ... و مفید.

۳- إِنَّ فِي ذَلِيلَ لَأْيَةً

..... ۴- وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

..... ۵- وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

و .....

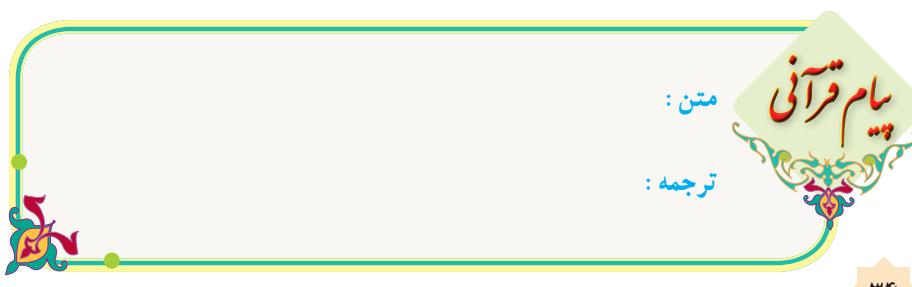
ج- از صفحه ۳۷۰ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

- د-** آخرین آیه صفحه ۳۷۰ قرآن کریم، یک دعای زیبای قرآنی است. با دقت در آیات قبل از آن بیان کنید که این دعا از زیان کدام پیامبر بزرگ خدا در قرآن آمده است. دعا را همراه با ترجمه بنویسید، سعی کنید آن را حفظ کرده و در قوت نماز بخوانید.

متن :

ترجمه :

پیام قرآنی

جلسة دوم : ادامة سورة شعراء

قالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ١١٣ إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ
 لَوْتَ شَعْرُونَ ١١٤ وَمَا آنَىٰ بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ١١٥ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ
 قَالَ الْوَالِئُنَّ لَمْ تَنْتَهِ يَنْوُحُ لَتَكُونَ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ١١٦ قَالَ
 رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ١١٧ فَأَفْتَحْ بَيْنِهِمْ فَتْحًا وَنَجِّنِي وَمَنْ
 مَعِيٍّ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ١١٨ فَإِنَّجِينِهِ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلُكِ الْمَشْحُونِ
 ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ١١٩ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَاءِيَةً وَمَا كَانَ
 أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ١٢٠ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ١٢١ كَذَّبَتْ
 عَادُ الْمُرْسَلِينَ ١٢٢ إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ هُودٌ الْأَتَّقُونَ ١٢٣ إِنِّي لَكُمْ
 رَسُولٌ أَمِينٌ ١٢٤ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ١٢٥ وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
 مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرَى إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ١٢٦ أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيحٍ
 إِيَّاهُ تَعْبَثُونَ ١٢٧ وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلُدُونَ
 وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَارِينَ ١٢٨ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ
 وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ١٢٩ أَمَدَّكُمْ بِإِنْعَامٍ وَبَنِينَ
 وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ١٣٠ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ
 قَالَ الْوَاسِوَاءُ عَلَيْنَا أَوْعَظْتَ أَمَّا لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ ١٣١

آیات در درس را در گروهای دور به این شکر به آرمی بزای بگیرید گزینه انتخاب

وَلَنْ كَامل

٣٧٢

آموزش معانی

فعالیت اول

● جدول زیر را کامل کرده و سعی کنید معنای کلمات را به خاطر بسپارید.

پیروی کنید، پیامبر، پیامبران، مورد اعتماد، تقوا داشته باشید، تکذیب کرد

معنا	کلمه	ردیف	معنا	کلمه	ردیف
راستگو و درستکار، ...	آمین	۵	کَذِبٌ، كَذَبَتْ ... ، انکار کرد	۱	
تقوا پیشه کنید ، ...	إِتَّقُوا	۶	تَقْوَا پیشه می کنید، ...	۲	
اطاعت کنید ، ...	أَطِيعُوا	۷	تَقْوَا دارید	۳	
اگر ، نه ، نیست	إِن	۸	رسول ... ، فرستاده	۴	

فعالیت دوم

الف- به محل ترجمه کلمه بعد از «إِتَّقُوا» در عباراتی مانند «إِتَّقُوا اللَّهُ : تقوای خدا را پیشه کنید.»

توجه کنید. اینک این دو عبارت را ترجمه کنید.

۱- إِتَّقُوا رَبَّكُمْ :

ب- گاهی به جای ضمیر «ی» کسره می آید؛ مانند: أَطِيعُونِی = أَطِيعُونِی + ن + ی : اطاعت کنید مرا. اینک این دو عبارت زیر را ترجمه کنید.

۲- وَأَتَّقُوْنِی = ... : ... وَأَتَّقُوْنِی = ... :

فعالیت سوم

● این ترکیب ها و عبارات را معنا کنید.

۱- إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ هُودٌ :

۲- الْأَتَّقُوْنَ :

۳- إِنِّي لَكُمْ :

۴- رَسُولٌ أَمِينٌ :

۵- وَأَطِيعُونِی :

۶- فَاتَّقُوْلَهُ :

الف- خواندن روزانه قرآن کریم : هر روز در خانه یک صفحه از صفحات ۳۷۲ تا ۳۷۶ قرآن کریم را بخوانید.

ب- ترجمه این آیات شریفه از سوره شعرا را کامل کنید.

۱- كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ۱۲۳

۲- إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ هُودٌ لَا تَتَّقُونَ ۱۲۴

۳- إِنَّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ۱۲۵

۴- فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۱۲۶

۵- وَمَا آَسَئَ لَكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ

و درخواست ندارم از شما ... آن (رسالت خود) هیچ ... را

۶- إِنَّ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ۱۲۷

نیست

ج- از صفحه ۳۷۳ قرآن کریم چند ترکیب یا عبارت ساده قرآنی انتخاب و معنا کنید.

د- با دقت در آیات درس و نیز آیات سوره شعراء متوجه می شوید که همه پیامبران علاوه بر دستور به تقوای الهی، مردم را به موضوع مهم دیگری نیز فرمان داده اند؛ این فرمان را یافته و آیه کوتاه و پرمعنای این دو دستور را همراه با معنا بنویسید.

متن :

پیام قرآنی

ترجمه :

۱- در جمله ای که پس از «إن» حرف «إلا» نیز به کار می رود، «إن» به معنای «نه، نیست» می باشد.

خدايا من و پدر و مادرم را ببخشاي!

در قرآن بارها احترام به پدر و مادر سفارش شده است. اهمیت نیکی به پدر و مادر به اندازه‌ای است که خداوند این دستور را بلا فاصله پس از دستور به اطاعت و عبادت خود آورده است. از اینجا فهمیده می‌شود که تنها حقی که بالاتر و برتر از حق پدر و مادر است حق خداوند است و تنها وقتی می‌توان از دستور پدر و مادر سرپیچی کرد که فرمان آنها برخلاف فرمان خداوند باشد، در غیر این صورت اطاعت از پدر و مادر واجب است. به راستی کسی که شکر محبت‌های پدر و مادر را به جا نیاورد بعيد است برای خدای خود هم بنده شکرگزار خوبی باشد. برخی از سفارش‌های قرآن کریم در مورد احترام به پدر و مادر به شرح زیر است. خوب است به این آیات مراجعه کنید.

- به پدر و مادر احسان و نیکی کنید. [\[اسراء ۲۳ - لقمان ۱۴ - نساء ۳۶ - عنکبوت ۸ - انعام ۱۵\]](#)

بقره ۸۳ و ۲۱۵

- با پدر و مادر با احترام سخن بگویید و کوچک‌ترین کلامی که موجب رنجش آنها شود به زبان نیاورید.

[\[اسراء ۲۳\]](#)

- آنها را از خود مرانید و آزارشان ندهید. [\[اسراء ۲۳\]](#)

● از آنها تشکر کنید. [\[لقمان ۱۴\]](#)

- از مال خود در حق پدر و مادر اتفاق کنید. [\[بقره ۲۱۵\]](#)

● از روی محبت و لطف، بال‌های تواضع خود را در برابر پدر و مادر بگسترانید. [\[اسراء ۲۳ و ۲۴\]](#)

● در دوران پیری از آنها پرستاری کنید. [\[اسراء ۲۳ و ۲۴\]](#)

● از خداوند برای آنان رحمت و مغفرت طلب کنید. [\[اسراء ۲۳ و ۲۴\]](#)

● اگر از روی جهل شما را به شرک واداشتند از آنها اطاعت نکنید. [\[عنکبوت ۸\]](#)

● حضرت عیسی (ع) گفت: خداوند مرا به نیکی مادرم سفارش کرده است. [\[مریم ۱۴\]](#)

-۱- برگرفته از کتاب «گذری بر قرآن» تألیف جعفر شیخ‌الاسلامی

وَبَرَّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَارًا عَصِيًّا

مریم ۱۴

(حضرت یحیی) با پدر و مادر خود نیک رفتار بود، و زورگویی نافرمان نبود.

آیا می‌توانید با توجه به سفارش‌های خداوند
در قرآن، رفتار خود را با پدر و مادرتان
ارزیابی کنید.

